

Издази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледати сваке се у
платици поштом или
предплаћеном поштом.
Прегледати на Цетињу, а
иже се и на пошту у
Котор. Доноси сваке се уредни-
цу. Поштом се не слаже.

За огласе плаћа се од
реда по пошту. За огласе плаћа
се на дужи временски
рок.

ЦЕТИЊЕ, 25. Фебруара.

Да Црногорство одржимо чисто и покривено у темељу наше државе и да га у таквом стању предамо у наследиство нашим потомцима, за то смо казали шта треба чинити и видјели смо да то међу задацима који стоје пред нашом владом па и пред нама није један од најтежих.

То је више конзервативна страна овога програма, који стоји пред владом нашом и пред нама самимјема.

Много је пак тежа прогресивна страна тог програма. У њој лежи највиша тешкоћа наших задатака.

Дати старој црногорској држави нове облике, живе, здраве, једре и подесне за коришћење њен; обновити је новим животом добро уређене модерне државе, у којој би се назло на све стране државног живота, и онет све удељавало према особинама нашега црногорског коријеа; унијети у стару Црну Гору здраву културу и цивилизацију новог вијека и прикљубити је к основи наше државе, да с њом ерасте и да је оснажи, — ето то су ти тешки задаци, који стоје пред владом нашом и пред нама свијема.

Како да се то изведе?

Прије но што се одговори на то питање, ваља добро уочити целокупно данашње стање наше земље и све моћи и способности њене и њенога народа.

Кад то на око узмемо, видјећемо, да се земља наша и народ њен налази још тако рећи у примитивном стању. Држава наша, у свом законодавном, судском и управном саставу, чини тек прве почетке, да изиде на пут једнога систематично устројеног склона, који би колико толико одговарао елементарним захтјевима модерне европске државе. Исто тако и у просвјетном погледу ударамо у свему и и по цијелом пространству тога не-прегледног поља тек прве темеље. Економски развитак наш тек аго се налази на првим степенацима, а друштвени ваља тек да изађе из својих патриархалних повоја, ако хоће да ступи на стапу друштвеног живота онако-вог какав је у данашњем великом свијету.

На свега тога види се, да је пред нама скоро у свему — равница.

На тој равници ваља издати, подизати грађу.

Но како?

Хвала Богу, у свијету нијесмо при ни сами, нити се налазимо као Робинсон на неком острву, без ичега.

Пред нашим су очима толики народи; пред нашим је умљем богато искуство толиких народа и времена.

Отворимо ту књигу и видимо шта нам она каже.

А она нам каже, да се ниједан народ није подигао и одржао без своја грађа и свога рада.

Толико нам каже, а то је доста за нас, да се добро у намет узмемо. Хоће се дакле да радимо, сви да радимо, почивајући од Владоаца и његових министара па до потоњег сељака, да радимо више но игда, ако је могуће да *уостручимо* свој рад, да радимо прегалачки, сложено, смислено.

Завинисмо дакле на чело своје програму узвишену девизу: *Laboremus — Радимо!*

Но шта да радимо?

Без сумње, сваки свој посао!

Нас се овдје не могу тпцати по-слеси појединијех људи: за то ћемо то и оставити с миром.

Нас се тичу послови општи, државни, земаљски, а о тим пословима влада је дужна да води бригу. Она је пак дужна да води те послове тако, како ће и послови појединијех људи моћи напредовати, јер без тога ни најеза земаља, цијела држава не може поћи напријед.

Водећи опште послове, влада ваља ваља да има пред очима интересе земаљске и да се руководи свакидашњим потребама народа.

Казали смо, које су данашње потребе нашега народа, па сад ваља да кажемо и то, како би влада наша могла подмирити те потребе својим радом.

У том погледу, прво је на реду: материјално благостање народа.

Пачела народне економије кажу нам, да у том обзиру за народ вриједи исто што и за појединог човјека. Како ништа нема, ко нашт није стекао, тај нема чим ни потреба својих подмирити. Бадава ће поједини човјек, бадава читави један народ тежити за најплеменитијим циљевима, — он их све дотле не ће моћи постићи, док не буде имао материјалне моћи да их постигне.

Материјално благостање иде напријед пред сваким другим напретком. Без њега се не да замислити општи напредак у данашњем свијету.

Некада, и баш до скоро имао је народ црногорски само једну потребу: да му не мањка праха и олова. Остало је Бог намиривао; па ако небо пије ваља милосрдно било, оно се тријело и сносило како се могло.

Данас су потребе наше многобројне, као што и јасно видимо из оних огромних задатака, које је Црна Гора ставила преда се.

Те потребе не могу се намирити, док се не повиси материјално благостање црногорскога народа, јер у томе леже намирнице за многобројне потребе оне.

Први је дакле и најглавнији задатак наше владе па овоме пољу, да се својим путем и начином састара, како ће се материјално благостање нашега народа и цијеле земље наше подићи па виши степен.

О том ћемо прозборити коју првом приликом.

Приближење, које се извршује између Русије и Немачке, јако се о-пажа у цијелом политичком свијету, а нарочито у Бечу.

До скоро се све једнако држало, да се у Русији води она политика, коју је покојни Горчаков инаугури-сао, кад је озлојеђен на неблагодарност Бисмаркову у највишем незадовољству оставио берлински конгрес.

Заста, нијесу без значаја оне ријечи, које је одмах иза тога Французи рекао Горчаков: Будите јаки! Из тих ријечи донета би се могло изводити, као да је руски кабинет попустити дојаконшћу традиционалну политику петроградског двора, који је ваља назло на добар споразум са Хохенцолернима. У Берлину су се нашла у слијед тога у великој непријатности, како ће да отклоне од невољног немачког царства не малу опасност, која би за њега проишходила из савеза руско-францускога. Из тих побуђања никао је у глави Бисмарковој план, да се Француска и Ру-

сија што је могуће више изолују, а да се око Немачке прикучи што је могуће више осталијех држава у Јевропи.

На тај начин постао је савез немачко-аустријски, на које су се више или мање наслоњиле и понеке веће и мање државе у Јевропи.

Што се тиче изолација Француске и Русије, Бисмарку је дошета пошло за руком, да растави Француску од савјеза осталијех; али с Русијом се није могло учинити, што се учинило с Француском; па и да се учинило, не вриједи много, јер Русија је опасна и кад је сама, ако се налази у непријатељском догору.

Бисмарку је у свему и свачему главно: да одржи и спасе Немачку. Он ће, као прави немачки патриота, жртвовати том идолу своје све и сва, па и најбољег пријатеља свога.

У савезу с Русијом Немачка је спасена од Француске. У савезу против Русије Немачка је у сваком случају у опасности од Француске, нити би јој ту помогла ма какви други савезници.

Русија нема интереса да спасава Немачку, али она нема интереса ни да напада на њу, јер нема шта да тражи у њој. Али Немачка има великога интереса у томе, да јој Русија не буде на сметњи, када наступи неизбежно доба, да се мора бранити од Француске.

Из тога излази да Немачкој у будућности јако треба Русија, као што јој је и до сад ваља требовала.

Та потреба ваља се јако осјећала у Немачкој, али је у новије доба ваља доста којешта сметало да се она подмири.

Чини се, као да су сада све те сметње уклоњене. Одношаји између Немачке и Русије бивају сваки дан све тјешњи, и нарочито се то пријатељство појавило у потоње вријеме у многим знацима, међу којима најзначајније мјесто заузимају манифестације војничкога побратимства приликом потоњих свјетковина Њорђенског ордена у Берлину.

Као што већ на почетку рекосмо, овај обрт у одношајима између Русије и Немачке највише је дигнуо павјесне кругове у Бечу.

Неки тамошњи листови отворено кажу, да је то приближење учинило само на рачун Аустро-Угарске, јер при данашњем стању ствари и данашњој политичкој констелацији у Јевропи између Русије и Немачке не може бити савеза, без да под тим савезиштом пати Аустро-Угарска. Држе ти листови, да је логика јасна као дан у томе. Јер као што је Аустро-Угарска заштићена од Русије савезом са Немачком, тако је она зашћена на милост и немилост Русији, чим ова ступи у савез с Немачком, јер нико други без Аустро-Угарске не може бити цијена тога савеза. Спасењу Немачке од Француске посредством савеза с Русијом приноси Немачка Аустро-Угарску на жртву. Савезом Аустро-Угарске с Немачком спасава се Аустро-Угарска од Русије, али се Немачка залаже опасностима савеза руско-францускога; савезом Русије с Немачком спасава се Немачка од Француске, али се онда Аустро-Угарска залаже свима опасностима, које јој пријете од Русије.

Тако изјављени листови бечки тумаче положај ствари у Јевропи, па како је изван сваке сумње, да се ка-брати берлински и петроградски ти-

ше примату један другоме, то се ова мијена тумачи у тијем листовима врло кобно и судбоносно за Аустро-Угарску.

Има их, који иду чак тако далеко, да и сами предстојећи пут аустро-угарскога престолонаследника у Цариград и на дворове подунавских држава доводи у свезу с тим обртом у одношајима између Русије, Немачке и Аустро-Угарске, објашњујући га као покушај прибирања новјех савезничких сила око аустро-угарске монархије, у часу кад би за њу наступила из нове мијене каква год опасност.

У колико је овако тумачење и објашњавање приближења између Русије и Немачке основамо, ми не умјемо да кажемо. Али нам се чини на сваки начин, да је претјерано, ако би се па тога приближења хтјела изводити каква опасност за Аустро-Угарску. Иства је до душе, да се у политички не може основити на Бисмарку и најбољи му пријатељ, и да ће он издати и најприснијег савезника свога, ако то захтјева интерес Немачке. Али до даље нит је Немачка Аустро-Угарској отказала своје савезиштво, нити има потребе да то учини, јер као што је савез између Немачке и Аустро-Угарске склопљен зарад одржања мира, тако није искључена могућност, да се и између Русије и Немачке може склопити савез у истој цијели. А под тим савезом, у таквој цијели склопљеној између Русије и Немачке, не мора нимало патити савез немачко-аустријски. На против сваки миро-љубиви савез мора бити у толико јачи, у колико више равнопостављених и к негтој цијели тежећих елемената у себи садржава.

Судимо дакле беспристрасно, да у Бечу не могу имати никаквог основаног разлога, што пражеком оком, а још више смућеним и артисаутним расположењем пропраћују приближење између Русије и Немачке.

У осталом, међу аустро-угарским листовима има и таквих, којима је до пријетње, те пријете савезом аустро-угарско-француском. Разумије се, да ће ова пријетња остати — само гола пријетња, јер су до тога савеза још доста далеки путеви, а баш кад би се и догодило то чудо, не вјерујемо да би се од тога уплашила Немачка, да о Русији и не говоримо ништа. Таман би такова лакоумна политика требала Аустро-Угарској!

Колико су бечки листови извесногласни насрам свога приближења између Немачке и Русије, толико се опет у немачким и руским листовима опажа нека особина предиспозитивности и неко расположење, које с обје стране показује најбољу вољу.

Немачки листови, који стоје влада на близу, излажују овим поводом, како је онет успостављена стара традиционална савеза између двора берлинског и петроградског, којој слези Немачка има да благодарни што је данас уједињена и што узива глас једине од најјачијих сила у Јевропи. Без те свезе, — то отворено признају речени листови — једва да би икад Немачкој пошло за руком, да дође до потопија, који данас заузима у свијету.

Од своје стране, руски листови не гласе суздржано оном догађајем. Међу осталијема, „Ново Време“ овако се о том изражава:

„У ствари, савезиштво нам моћне државе свјетске се још не налази.

маку свом да се прослави динамитом. Пошто је много велике вароши јеврејске својом посјетом уређио, стигао је динамит у Беч. Нико се није од њега толико удаљио као доброћудне Бечлије, која ни јесу свикали на тога страшнога госта, и који су до сад са неком злурадешћу слушали к разбирали, а да ли ће им животи довијети коју вијест о томе, како тај гост жари и пали по Петрограду и Москви. Ето им га сад на врату. Антархидама овладао је на све стране у Бечу; поред свих изузетних мјера, или можда баш у свједоштвима, примјетило се у Бечу, да је тамо антархистична странка овладала јаче него што је ико могао помислити. Затварања се чине сваки дан на све стране, али се нишче не помаже. Убиства се догађају у по дана на отвореним и најживљим мјестима. Ушло се у траг јаким и далеко разгласитим зајвјерама, на што је још много важније, открило се да те зајвјере и зајвјереници располажу знатним новчаним средствима. Потоњи листови бечке новине нам вијест, да су открили тајни депозити и тајне фабрике динамита, и да се са страном антархистичног савјуу планови, како би се најаменистично зграде бечке минаре и бацале у зрак.

Сва ова открисена учинила су ужасан утисак на Бечлије. Сви се жељају како да се налазе над неким подземним вулканом, на који се на зна кад ће изваљати и све у прах и пепео претворити. Влада чини помоћ у полицијске све што је могуће, али није ласно борити се са једном несавидном силом и са стоголавом хидром, којој кад једну главу посјечеш назо стотина других на мјесто њено. Влади је потпуно немогуће допсти до руку, да ухвати два коловаша анархистичне странке, једнога у Будапешти, другога у Бечу. Код првога зашло се пуно карата од вјерности; други је уред Беча два пута опалио из револвера на стражаре који су га гоњили и понашао се тако бијесно да су га једва могли свладати. У затвору није хтио казати свога имена; ипак се дознало да је дошао из Швајцарске и да припада Моетској странци, која хоће да се све постојеће руши и уништава. Кад су му претраживала стам, изашли су једну динамитску бомбу од двије киле тежине. Сумња се по томе на овога, да је учесник у свјема убиствима и алчничтвама која су у потпуно пријеме у Бечу и околна учињена.

И Инглеска пати од динамита. Сваки час откривају се тамо нова сложишта и нови импорти из Америке тога провлетог оруђа. Поговара се, да је ушлео тога инглеска влада управила пошту на американску владу, у којој јој представља, како би пушито било, да учини све што треба, да би се спријечило експортисање на Америку тихех убилачкихех справа, којима се нарушава мир и "белобједност" јевропских држава. Још се и то додаје, како је влада инглеска у тој својој пошти изајила, да ће се она **ако** јој овај корак не помогне, обратити на све силе јевропске, да би ове учиниле један заједнички корак код америчке владе, како би се једном спријечило ово непрекидно узнемиривање јевропских држава од стране бунтовника и превратника, који су свој акцион и пражежиките за своју паклену рачуу напали у Америци.

Докета се примјесује, да су инглиски листови, поводом тих динамитских догађаја, јако огорчени на Америку. Тако се, међу осталијема, о том предмету Тајмс² онико изражава:

„То се већ више не може подносити, да смо ми такојем напастима изложени

в само илто, те не ће да се смири док га не окупиш.

Окупуло и ослабљено дијете мирно и слатко спава, а сјај је њему друга храна. Првих дана (а и првих мјесеца) дијете много спава и пробудиће се само онда, кад је гладно или кад га што боли, тинати, сврби, једе и т. д. и то је знак, да му је у те доба поред хране најглавнија потреба сјаја. С тога ти виђа и ни го добро назити, те и дјетињу посјељу удесити да му је као што виђа.

У нас су обичне колијевке (шике, белуге,) и томе не би било замјерке, алих има гдјекада и таквих, да нијесу за тај посао. Колијевка треба да је позноскога, пространа, подубока и чиста а треба и да чврсто стоји. Колијевка за дуљаше (шокање) вије добра, јер дијете не треба никада дуљати, него га научити, да и без тога заспи. Ако му је сан нуждан, дође и без шикања, а шиканњем само забунимо дјетињи мозак. Шиканњем оно упрavo и не заспи, него се зашесне или ошпје, баш као што и одрасло дијете на дуљашци или на чамцу по гдјекада обнесијесне. Нијесу и плитке колијевке — па још кад се држе на поду — не ваљају с тога, што је доље хладно, што из земље иде влага и нечистоћа, што се дијете може на њих напнигољити, и што најпослије на њих најлакше пада што год је живо, а. пр. црсто, мачка, живад и т. д. Колијевка се постави слабом или сијеном, а врх тога се чврстје подебела (пајбоје прошивена) навлака нуна кострети или вуле, покривена бјелим чвршарићем, или тавице

od strane jednoga naroda, koji vaze i nam je prijatelj i s kojim i mi živimo u miru i prijateljstvu. Vlada američke ne bi se mogla izvinjavati ni onda, kad bi ona prevratna društva u tajnosti radila svojoj pogodi, jer bi se bi dužnost bila im u trag ući i da ih pohvata. Ali onda je bilo sa svim drukčije; tu nije bilo nikakve tajne. Kao što znamo mi, takodje i Amerikanci, koji su te kolovođe koji ovakova djela smišljaju i koji su njihovi suizvanci te ih izvođe. Ne bi ni najmaše toliko bilo za američku vladu da tim злоупотребима kraj učini. Mi smo s našijem dinamičkim zločincima, dođu su na našem zemljištu radili, brao sprovodili; no oni su utekli na zemljište američkono, a tako su sigurni, jer vlada tamošnja ni malo ne pazi na njih. To je jedno stajne, kom se mi nikako ne možemo podarignuti; i ako bi bilo, ako bi nam Amerika postala neprijateljska zemlja. Dinamičeski rat ne može se danas voditi ni među samijem neprijateljima. Dinamičeski agenti oniti su neprijatelji, i nijedno obrazloženje društvo ne može iz današ krijeti bez svoje štete. Što su kod nas zlikovci učinili protiv života i imanja pojedinijeh, to je u američkim novinama pohvaljeno, za to su i velike nagrade obećavane bile, to se i na javnim skupštinitama odobravalo i preporučivalo. Vrijeme je zaneta, da se za sve to obilno spomene jedna vlada, koja se svemu tomo čini nevještita."

У Францеској посланичкој комори ових дана претресано је питање о организацији основне наставе, с којим опет стоји у вези и питање о побољшању материјалнога стања народних учитеља и учителица. Нема сумње да је ово једно од најважнијих питања сваке државе, па и Францеске, која тропи на јавну настану више можда него и једна држава. Ако се мисли поставити јак основ свој настави, онда је неопходно најприје ложи са организацијом основне наставе. Већ од дужијег времена претреса се законски пројекат о реформи основне наставе коју је поднио Паул Бер, али у току дебатована првиједног је напипао на извјесне тешкоће, нарочито томе стоје на путу материјалне жртве. Првије свега тога тешкоћа тога питања састоји се у томе, што се тежи за постигнућем дужије ствари које се не могу лако извршити, на име: прво се хоће побољшање учитељскога стања, а друго одлагање свакодневних нових издатака у државном буџету. Доста постоји противног између обавијне те ствари, од којих свака на по се има свога потпуног оправдања, као што је то признала и сва републиканска партија. Основна настава, опште право гласања и република условљавају једно друго, управо не дају се одијелити једно од другог: то су корелативни појмови, од којих кад се спомене један одмах се истиче и други, како је рекао један члан републиканске партије. Стога и јесте истакнуто питање о развоју основне наставе на челу програма свакога републиканца у Францеској. Наравно, развиће основне народне наставе условљено је пристојном материјалнош егзистенцијом лица којима се повјерава васпитање народне младежи. О томе нико не може ни погумити. На овег постоји сагласност међу увиђајнијим француским политичарима, да се огромним државним издацима мора стати на пут, да се држављанима не могу наметати нови порезни терети, и да се ни под којим околностима не може државни буџет повећавати него на против да би га ваљало до-

сукунем. Чаршавић или сукуно нека падне и по страни како ће покрити и дрво од колијежке. Да дјетету у сну или кад се пробуди не смета свјетлост, прашина, муха, комарац и т. д. заклони се сва колијежка претканим пердетом или застором. Такав скоро провидна која ткањина разазине се високо над главом дјетњом о велика обруч ка неки шатор — наш обичај облучац, лучац или облук је готово свугдје мали — те је дјејете под тим шатором и у владу и у часном ваздуху. Све то нека је у заклону од промахе, вјетра, дима и ларме, а нешто гдје у храку, у влази, у заштитеном бураку, на јари од ватре или рећи, надохнату домаће животице и т. д. Дојете се из колијежке често доже и поша по пољу, па баш и зими, али се не смије узимати, да се мајком или с којим другим одраслим људетом у једној постељи превеои. Нека ређе од одраслог шкоди дјетету, а може се и то десити, да се у прервтању и немирном сну дјејете притичеи, одзвјеи или баи и са свим удаи. Азине из колијежке се често паносе, а и дрво се по гдјекада прегледа и чисти, да се у њему не задеже који гад.

Здраво дијете, које се тако држи, буди се обично само онда, кад је гладно. Одојче гладни често, али му се ипак зна рока. Да се у томе научи реду, нодоји га мајки сваки дан у исто вријеме и сваки пут подједнако. Најбоље је подојити шест пута на дан (и. пр. свака два или три сата), па онда још једнапут или касно ноћу (пред ноћ) или раном зором. То је девети и десет првих мјесеци доста на кад се

vesti u ravnotežu sa srpskim predozima i narodnim blagostanjem, a to nije bila stvar. Prijedlog Nava Beru o organizaciji osnovne nastave i kao za službu proročitu važnu u pogledu finansijske metode: da se miliona ne kladu sa onim što se već preživjelo, nego da joj treba pribaviti druge ukinu srpske prema neopravdanoj duzi, vođenim, visokim izdatcima, to smisli u materijalnoj žrtvi, jer bi se današnja budućnost 31 miliona morao povisiti: izvođenjem toga predložiti na 216 miliona franaka. Pod takvom uslovima za današnje je nemoguće prihvatiti predlog. Ber je i sam to vidio, pa je u skladu sa odborom organizaciju poslova svoj prijedlog na primjenu niiru. Tako je on izostavio u sporazumu sa odborom ustanovu viših osnovnih škola, direktora i školskih nadzornika u pojedinim departmanima (općinama), kao i svođenje u izvješnoj mjesni platni za poboljšanje učitelja i učiteljaka. Na ovom nazovom prekretnom predlogu ukupni višak izdataka iznosio bi do 12 miliona franaka za prvu godinu a 31 miliona za ostale godine u buduću. Izvještajac budućnosti za izostanu Jila Riš pobio je nazove Berove u pogledu brojeva, konstataujući, da bi iznizjelo planiranih izdatak minimum 21 i 67 miliona franaka prema računu predlagača. Prema tome razlika je znatna, te je apsolutno: čemo uže primjeti gorim prijedlog, naročito kad se imaju u vidu današnje finansijske prilike Francije.

Домаће вијести.

ЦЕТИРЪЕ, 25. Февруара.

— Назваćemo se у пријатном позо-
жају, да можемо извјестити читаоце своје,
да се Њено Височаство Књагинња са
Неговом Свјетлости Књажевићем и Ве-
ликим Војводом Зетским Марком и сва-
јетлом Књагинњом Милицом, као и Њева
Свјетлост Књагинња Зорка Карађорђевић
налазе у најновобилијем стању здравља у
Парижу, гдје већ од некога времена за-
једно пребивају.

— Наше dobrovoljno pozivajino društvo predstavljalo je u subotu na večer no drugi put „Maksima Pribojevića“ tragediju dra. Laza Kostića, a za timjem sutra dan u večerju po četvrti put „Balzansku Čaricu“. Obje predstave naišle su na potpuno zadovoljstvo prisutnijeh. Njegovo Viscocanstvo Kijaz prisustvovao je objema predstavama. I napic je bioa privremena pozorišna dvorana puna gledalaca i slušalaca. Poslije je predstave Njegovo Viscocanstvo Kijaz dobrovoljno je počastiti predavačice večernjom zakuskom u svijetlom dvoru.

— Као што чујемо, наумило је друштво наше читаонице да зграда себи овога лета нарочицу кућу гдје би се могло ставити свој стан и уједино отворило једну новећу дворану за разне друштвене потребе нашега мјеста, међу које би спадале и позоришне представе. У овој кући имао би се оградити и аголан локал за народну библиотеку и народни музеј, гдје би се експонирале све старине и знаменитости наше земље, које су до сад највише и које се од сад буду падалице. Надам се, да ћемо бити у стању да о овом предмету првом приликом оцилиријне коју ријеч прозборимо. За сад класично поздрављамича од свег срца: срећно напредујте!

— Velikobritanski zastupnik pri dvoru Njemačke Vrhovnog Kralja, g. **Григ**, stigao je amo iz Сидра прошле недеље, и вратио се ове недеље опет на траг. Присуствовао је представљама

па то научи, боде је и њему и младци мисли им је дај, а марија им је и ноћ. У нас није тако, него „пљачкама дјетету чошће сисање,“ па се у том нeredу загре и дијете и мата јер која жена свата пут подије кад год јој се дијете заплаче, та квари здравље дјетиње, а окупаче и свог посто. Дијете није увјек сладио чим се заплаче, а ако га пуца и ситица подјиги мора му сувишак наудити. Престеде да се није укисисало и угадило, да се није унарило или гдје нажудило, ојело и раскисисало, да га што не једе и т. д. пропонује га да што друго пуди и да се како забави, па ако је сито и здраво, јамачно ће ућутати и без сисе. Наравно да је лакше наћи се над колијевку, те га тако за који час заћуткати. Тај обичај не ваља ни с тога, што дијете, кад изуцан дојма а сиса, хоће радо да се загре и да пократи и оно што је пописало. Кад већ дојни не чини то тек као уред и као од бојде, него овако, како ће дјетету избоље годити и пријати. И тога ти се ваља чувати, да не дојни увјек једном дојма, него да ти дијете изазмјенице пописа сад једну а другог дојма другу страду. Од дојма до дојма најлакше се млијека на млијени и да постоји, а тако је млијеко увјек боље него оно што је скоро најмакано. Отам тога је тај начин и за тебе бољи, а и млијеко те не ће издати. Старије дијете доји се све ребе, а и свака сиса маје. Шта сиса ваља више и чешће на поље изнесте — на баш и дими — а у којој сиса млијеко попијати. Кад још буде оцаа те попија се пикало, али се још једнако пика сиса д-и.

„Галаксије Црнице“ и „Маленима Црнице-
вица“.

— One videlo neprestano se domi
vrijeme u čas. Nit je pravi sjever ni-
t je jut. Bore se obijada o prelaske. No
sve je priznava da će jut nadolaziti, jer
je država sjeverna predugo trojala sve
zeme.

Црногорско Поморство.

Сп. Никола, 4. Фебруара. — Оне не-
долго имали снег за два дана бурни пре-
лично рет и слабо време, на греко сра-
дично ил, облачно врие, сне и мисту, на два
дана бора полупука и мале облачан, а гре-
ко с облачно врие, сне и мисту, на два
полупука и мале облачан. А море мачно.

Удзек и падаеца. Бојано бао је сас-
бодан.

Доједрише:

Траб. встал. «М. Декармине», тов.
12, кил. Пузене Денушцо, на Бридадзе, су
5 хомеа, крчат воля.

Траб. кри. «Аярдис», том. 12, кап.
Мустафа Сулерики, из Дрича, су 3 момча,
крот Државног коломбака.

Траб. при. «Улунче», тов. 43, кав.
Мустанфа Јазоја, из Обота, су б момана,
крпат риза.

Траб. прз. «Зелување», том. 12,
кон. Мехмет Таовиџ, из Обота, су 3 мошка,
прелин.

Траб. Крал. «Бомбардере», том.
11, кап. Гилардо Микеле, на Будзе, су
3 момча, кршат војна.

Траб. црн. «Бела Марега», тон. 25, кап. Ади Макед, из Обота, су 5 мо-
мента, прелима.

Траб. при. «Сссна», том 24, кал. Му-
стафа Тузм, из Медуг, су 5 момана, крцат
брашна.

Трѣб. итал. «Каролина», тов. 13,
кап. Конуто Дуиѣ, из Обѣта, су о монаха,
крѣат шенице.

Цар, др. в. «Нови Пазар», тит. 24.
 сан. Саво Петковић, па Медве, су 6 мома-
 ка, крајат једну мојну соли.

Траб. тур. «Учело да Марс», том. 19, кат. Омер Вели, на Медве, су 5 мона-
на, кршат брашње.

Траб. при. «Бела Роза», тон. 15,
кан. Вела Седе, из Дуча, су 4 можи,
критат лажарног коломба.

Поједиште:
Треб. при „Аирлиџ“, тп. 12, кап.

Траб. вгел. «Бомбардьер», тей.

Триб. при. «Бела Марега», тов.

Траб. прѣ. «Софиа», год. 24, кн.

Томб. итал. «Каролина», том 13,

Нар. пр. «Нови Пазар», том 24,

Трош. тур. «Учедо ди Марс», том.

Трѣб. црв. «Бела Роза», тон. 16,

кан. Бели Седла, за Ост, су 4 мџпа, кр-
цај државност Володџџа.

Уцънъ, 12. Февруаръ. -- Оне вѣдѣ-
ѣ имала емо вѣдѣнъ од I. г IV. четвѣр-
ца, яке, умерене и латунне, малъ да по
ведро и понешто забуркано морѣ.

Daj da li mu se primi zub, onda ti sama
 priroda iznerviraš, da ga još možemo po-
 malom i hraniti, na skoro odbiti. Ti se
 varаш ako misliš, da je bolje za dijete,
 ako ga duže dojiti, a da je bolje i za te-
 be Staro mliječko je već tanje i ni-
 jašnije tako kao ono prvo, a tebe trpši
 isto tako i ništa ti ne pomaže u onome
 što ti misliš. Za to je štetan i onaj
 običaj, da odmah podijeliš čas majina časa onaj
 tuđa žena ima je mnogo razlije izi doznaj-
 je rodila. Priroda majine i pripravila
 materino mliječko prema potrebi djetinjoj
 i s tim se ne može prestatu kako se ko-
 me sviđa. To se vidi već po tome, što im
 majka dojila — i da je majka — nije
 da dijete ono što rođena majka. Gdje je
 bio prijeke vruće, te se dijete mora ja-
 ti na dojilju, tu bar valja znati, da je
 dojila zdrava, mlada, čista, poštena i do-
 brojčuda, ali naravno i na to, da je ro-
 đila od prirode u što doba kad i majka
 djetima, ne bi li joj se mliječko ugledalo
 u djetetu. I dojila i majka valja da se
 dobro hrani, da se čisto drže čistom i
 čistom, da se uzbudi od bolesti, od premo-
 re, dostojno spava i jede, tuče, prestrave,
 i drugih duševnih potreba. Čak to majka
 mliječko i na obilatošću i na čistotu, pa
 se u tome desu pričinu, koje škodu odno-
 si.

(Hartshorne et al.)

